

Caçant lleons a Escòcia

Cèlia del Diego Thomas

Amb la irrupció a la xarxa de les aplicacions de comunicació participativa com ara la creació de fòrums de debat social, enciclopèdies col·laboratives, quaderns de bitàcola..., els usuaris generen i canalitzen volums d'informació creixents que demanden contínuament de noves maneres de ser organitzats i estructurats visualment. En aquest sentit, assistim a un ressorgiment de l'estètica de les dades amb l'objectiu d'abordar aquests fluxos d'informació, no només com a material creatiu, sinó sobre tot com a eina resolutiva enfront del vertigen d'allò irrepresentable. I és en aquest context que l'Institut d'Estadística Alternativa de Valls és constituït, o hauríem de dir inventat?, amb l'objectiu de posar en relació la creació contemporània i l'estadística mitjançant l'elaboració d'estudis estadístics poètics a partir de les dades generades gràcies a les enquestes que la Mariona Moncunill i el seu equip han estat realitzant pels carrers de Valls.

La simulació de creació d'aquest institut planteja unes regles del joc que no abandonen el to entremaliat amb el qual l'artista cerca desconcertar el públic en d'altres propostes com *Godzilla* –maqueta de paper del propi espai expositiu que s'interposa entre el visitant i l'accés a la sala convidant-lo, bé a creuar-la amb cura, bé a aixafar-la, per visitar la mostra– o *L'Escribà* –copista manual del full de sala d'una exposició qualsevol, a qui el públic s'ha d'adreçar si desitja encarregar-ne un exemplar–.

En aquest cas presenciem una Capella de Sant Roc condicionada com a sala de conferències a punt per acollir una trentena d'assistents a la presentació pública del primer projecte del nou organisme, amb motiu de la qual s'ha portat a terme una estratègia de creació d'expectativa mitjançant la distribució de pòsters per la ciutat a més a més d'algun anunci a la premsa local. Així, de la mateixa manera que la Mariona i els enquestadors, còmplices de l'artista, tant les persones enquestades com els visitants de la mostra juguen també irremeiablement a la ficció de l'IEAV; ja que s'ha valgut dels primers per compilar l'amalgama de dades que conformaran el projecte i, dels segons, per convertir-los en presumptes espectadors d'una conferència que no es durà a terme mai, convertint a uns i altres en personatges esporàdics del seu univers construït.

Una presentació fantasma plantejada per un institut inexistent que ha estat elaborant un estudi, entre absurd i irònic, les conclusions del qual s'endevinen del tot irrelevantes. D'aquesta manera deixa de nou l'espectador desemparat, en una posició en la qual li és delegada tota la responsabilitat per decidir si es pren seriosament, o no, el desplegament de gràfiques i xifres que té al davant. I és que les premisses plantejades actuen de la mateixa manera que el *MacGuffin* que Alfred Hitchcock¹ definia com a trampa per caçar lleons a les terres altes escoceses (però si no n'hi ha!); una llicència argumental que, tot i motivar el desenvolupament d'una història, no és significativa per a aquesta. Tant se val "quins dies de la setmana porten mitjons blancs" les persones enquestades o bé "quin país els sabia menys greu que no existís". De fet, els resultats finals estaran del tot supeditats a la manera com s'han formulat les preguntes i les corresponents possibilitats de resposta així com a la lectura, la interpretació i la representació visual que a *posteriori* s'ha fet de les dades recollides. Són només l'aparent seriositat i científicitat amb què es tracten tots aquests assumptes els que plantegen un qüestionament dels mètodes i la fiabilitat de la ciència estadística en general.

¹François Truffaut, *Le cinéma selon Hitchcock*. Paris: Seghers: Cinéma 2000, 1975.